

10 листопада 2021 року, Київ, 19:30

— Сір'юг, ти сам сказав, усе має бути по-чесному. Я тобі повірив, прийшов, слухаю. А ти мене намахати хочеш?

Звуки, які вона чула — голоси чоловіків, шурхіт важкого мішка по підлозі, плюскіт рідини, — луною розносилися по пустій квартирі.

Вона торкнулася дверей і раптом виявила, що ті не замкнені. Як? Після стількох років?!

— Вовко, ну що ти починаєш? Ми ж домовилися: зустрінемося, поговоримо. Кожному — його частку бабла. Тримай. Хороший віскар, контрабасний, пацани підкинули. Давай... за мир у всьому світі, кхе...

— Не половина, Сір'юг. Ти й так ціле життя в маселку купався, батя з маман тобі і квартирку, і машинку. А я все сам! Мала після коледжу в універ хоче, ти хоч уявляєш, скільки це грошей? Тому давай шістдесят на сорок.

— Ти гоніш, бразер. За десять відсотків ціни такої хати людям горлянки ріжуть... Та жартую! Але, розумієш, жилплоща, як у баби Ньюри, — це не один лімон!

Вона штовхнула двері — і все, що стояло позаду неї, почало валитися: полиці чавили кришталь, книжки потекли лавиною, перевертали санчата, вішаки, випускали на волю шухляди з пожовклою білизною, трошили старовинні іграшки.

Від гуркоту і дзвону на мить заклало вуха.

Якось дрібничка докотилася в тиші — і все змовкло.

— Що це було?! — закричали там, у великій кімнаті.

— Мать твою, Вовко!!! Це ти мені скажи!

Вона стояла у дверях і посміхалася. Перед нею був довгий, геть темний коридор з високою стелею і самотньою лампочкою на дроті.

Вільна.

Чоловіки вибігли в коридор, удивлялися в п'тьму.

— Звук — ніби перекриття обвалилися! І щось побилося... Але на вид усе ціле. Тільки лампочка згоріла.

— Та блін, тут нема чому падати. Я весь мотлох бабин вивіз... Може, в сусідів щось?..

— Сір'юго, тут стіни метрові, ми б і не почули! Це точно щось у нас! Впало й побилося! Ти, може, брешеш, що все вивіз? Якесь добро та й приховав?

Той, кого звали Вовкою, зробив кілька кроків у п'тьму. Дохла лампочка під стелею коридору блимнула, на мить висвітлила стіни в старих шпалерах, мішки цементу і — її. Вона стояла у відчинених дверях на протилежному кінці коридору й безгучно сміялася — дівчинка років семи в сукенці до колін.

А за мить коридор знову занурився в п'тьму.

— Чорт. Ти хто? — гукнув Вовка.

— Вовко? Що там? — спитав Сір'юга.

Вона йшла їм назустріч, пританцьовуючи. Вільна, вільна!

— Гей, мала, ти що тут ро...?

Світло лампочки над ними ще раз блимнуло і згасло.

11 листопада 2021 року, Київ, 05:10

П'ята ранку в листопаді — мабуть, найхеровіший час доби. Особливо якщо ти цілу ніч працювала, говорила з людьми й бігала знімальним майданчиком як ушкварена. Я всунула машину між смітником і сусідською «тойотою» та пошкандибала додому. У голові вата, в горлянці їжак, у спині кілок, а вдома голодні коти, які зараз зжеруть мене з кістками.

Я зайшла в під'їзд — і цієї ж миті почула *це*. Надривний плач.

Курво.

Я завмерла. Так, бувало, йдеш вулицею і чуєш, як скавучить якесь звірятко. Цуцик чи кіт. І ти молишся: Боженьку, ну най хтось іще *це* почує, обернеться, піде рятувати! Чому знову, курво, я?! А воно скавучить і скавучить, і ніхто не йде. Може, всі теж моляться? Саме тому менше трьох котів у мене в домі не бувало ніколи. Ну, бо не можу я того винести. А тоді вічно вигрібаю наслідки. То в підвал лізу навкарачки, то бігаю під'їздом, шукаючи, у чийй машині кричить котеня, то дзвоню в ДСНС серед ночі, то на мітингах хвіст морожу. Не сидиться Галі на дупі рівно — а потім ані сну, ані спокою. Ні, цього разу — без мене! Нехай би *це* ридала людина, яка дасть собі раду сама.

Я повільно йшла сходами, а плач наближався.

Може, там когось побили? Домашнє насильство.

Ніщо не живить його ліпше, ніж неувага свідків. Я стиснула кулаки й мало не бігом здолала решту прольотів.

Під дверима сиділо дівчисько в шалику й рукавичках, каптур худі натягнутий аж на ніс, замерзле, синє, опухле, червонооке, з мертвим телефоном у руках. Донька сусіда. Обхопила плечі руками, реве, дрижить.

— Аню, що сталося?!

Аньку я знала змалечку й ніяк не могла звикнути, що вона вже виросла і з паспортом. Та й на дорослу дівчина не тягнула: невеличка, повненька, сором'язлива й домашня. Батько з нею дуже носився, бо часто хворіла, у школу пізно пішла. Тепер Аня вчилася в якомусь коледжі, але все ще нагадувала дитину.

— Тьоть Галь? Я ключі забула, тьоть Галь! — заголосила Анька. — Була на треньці, прийшла, а тата досі немає! І ключів немає! А тато цілу ніч слухавку не брав! Я дзвонила, і телефон сів, і нікого немає! Він не прийшов, — виття дівчини стало нерозбірливим. — А вже ніч, нічого не ходить, грошей теж нема!

— Так, стопе! — гаркнула я, сідаючи на сходинку поруч. — Ану ще раз, і повільно!

Я з ненавистю глянула на зачинені двері квартир на поверсі. Юне дівчисько — та й не якесь чуже, а сусідське — цілу ніч реве в під'їзді, і жодна сука не вийшла запитати, що сталося.

— Ти ще комусь дзвонила, поки телефон працював? Родичам, у лікарню, ну, куди там можна? Куди твій тато міг піти?

— Він до дядь Сір'ожі на зустріч пішов. У прабабину квартиру. Але не вернувся... Більше нікого немає! А мені зранку треба ліки пити, а вони вдома!

— Номер дядь Сір'ожі маєш? — спитала я, простягаючи дитині серветку.

Аня похитала головою, висякалася.

— Ні. Вони з татом довго не спілкувалися! Оце недавно знову почали! Тьоть Галь, можна я до вас зайду? В туалет хочу страшенно!

За пів години я вже смажила яечню і вкотре слухала історію про зниклого тата. Аня тримала чашку з кавою і вже не рюмсала, але нервувала, аж затиналася.

Пітьма, один з моїх котів, чорний, сидів на підвіконні й флегматично ворухив кінчиком хвоста.

— Дядь Сірбожа тата ненавидить. Він дуже підлий. Підластився до прабаби Нюри — ну, тобто йому вона баба була. Хотів, щоб вона йому квартиру відписала. Але прабаба не захотіла. Мій дід, прабаби Нюри син, ще раніше помер, усі померли, а прабаба в нас старезна була, довгожителька. Ми з татом і дядь Сірбожа — єдині родичі. Прабабуся нас помиритися вмовляла. Ну, щоб ми після її смерті разом жили. Але тато з дядь Сірбожею рішили, що миритися не варіє узагалі. Домовилися ту срану квартиру продати — і знову не бачитися. Ну, і тато мав піти на те житло глянути: як там ремонт іде, те й се. За гроші з братом поговорити. Тьоть Галь, а якщо з татом щось сталося?! Погане! Дядь Сірбожа така паскуда! — додала Анька.

— Можна набрати поліцію. Давай зробимо це прямо зараз? — запропонувала я.

Мені дуже хотілося перекласти ситуацію на іншого дорослого, хай навіть копа. Бо я до сказу хотіла спати. Але й розуміла, що дзвінок у поліцію анітрохи не зніме з мене відповідальності — аж поки не допоможу Аньці добути ключі й ліки. І не підтримаю її в пошуках батька. Аня ступила плечима.

— Та я думала в поліцію. Але ніяково якось. Раптом вони з дядьком просто там заговорилися й лишилися на ніч. А телефон у тата теж сів. Він часто цього не помічає. Ну, могли ж вони помиритися з дядь Сірбожою?

Я зітхнула.

— А далеко твоя прабаба жила?

Аня похитала головою.

— В центрі. Я зразу думала туди махнути, але на таксі грошей не було.

Та й самотнє дівча в нічному таксі — такий собі варіант у сенсі безпеки.

— Добре, — я грюкнула пательнею об плиту. — Давай зганяємо до твоєї прабаби... в сенсі, в її квартиру й самі глянемо. Але залишимо твоєму татові записку у дверях. Щоб він, якщо повернеться, не здурів, думаючи, де ти. Кажі адресу.

Уже почало світати, коли ми, проминувши міст Метро, рушили Дніпровським узвозом.

— Навіть уявити не могла, що в тебе... гм, аж така прабабуся! — я була щиро вражена.

Сусід Вовік і його донька здавалися мені людьми, які працюють, крутяться і тягнуть, але живуть досить скромно. Вовік їздив на іржавому бусі, тримав ледь живий кіоск на ринку Лівобережки, кілька разів позичав у мене гроші, щоб віддати борги, — правда, повертав. Аня теж не мала ні сильно модного вбрання, ні серйозного телефона. Хоча вони видавалися, як на мене, людьми доволі щасливими. Коротше, звичайна родина, найнижчий середній клас, і то авансом. Але мої сусіди мали бабусю з квартирою в історичному центрі!

Адреса, яку дала Анька, — Святославський провулок, 2, була мені невідома. Я навіть не чула такої за всі роки життя в Києві. Навігатор теж її не знайшов. Аня пояснила: «Це задвірки Липинського, якщо грубо. Проїзд між Липинського й Гончара. Дуже, дуже давня київська вуличка, так дід казав. Раніше там ціла місцевість була, Святославський яр.

А тепер за цією адресою лишився один будинок. Провулок навіть на карті не всюди позначений».

— Ми, Стригуни, з давнього київського роду! — вела далі мала. — Дід завжди це казав, пишався дуже. Я так мрію якісь історичні документи почитати! І діда хотіла розпитати! Ким були наші предки? Мені так цікаво! Може бути, що там, під Ярвалом, наш рід жив із середніх віків! — Анька заспокоїлася і торохкотіла. — Але в нас уся рідня пересварилася, тьоть Галь. Тато — з дідом і бабою, дід — із ним і дядь Сірьожею, усі — з прабабою, а потім дід помер, а я нічого так і не з'ясувала про предків. Тата це не цікавить, а сама я в архів ніяк не доберуся, — зітхнула дівчина. — То навчання, то ще щось.

— У мене є подруга в архіві, — згадала я. — Якщо подумаєш, як сформулювати запит, напишемо їй. Звісно, якщо це безкоштовно, бо я не певна.

Я тим часом повернула з Хмельницького на Франка, а тоді на Липинського.

— А ще я не певна, чи ми зможемо припаркуватися в тому районі, щоб нас за кілька хвилин не забрав евакуатор. Усе-таки самий центр!

— Там, у дворі, самі баби й діди живуть, а машини хіба заїжджі, — заспокоїла мене Анька. — Так що місце має бути. Сюди завертайте!

— Ніколи б не сказала, що тут є *ще* вулиця!

Заїзд у двір виявився косим і непримітним, моя машина ледь вписалася в довге вузьке підворіття.

У провулку — радше проїзді — й справді знайшовся тільки один чотириповерховий будинок. Усі його сусіди, що стояли вище чи нижче на схилі пагорба, видавались набагато охайнішими, і там навіть виднілися вивіски дрібних бізнесів. Але тут, у закутку, ніби зупинився час. Дім, до якого нас скерувала Аня, здавався уламком загиблої цивілізації:

облуплений, з давно не фарбованими дерев'яними рамами й розчохнутими дверима.

Невеликий двір стояв пустою, по глухих парканах і підпирних стінках плівся дикий виноград, а з кутка нависало старезне дерево.

Запала тиша, на кілька лавок падало жовте листя. Вікна ніде не світилися — аж у мене виникло млосне відчуття, що тут давно немає нікого живого.

Тут було дуже багато... розпаду? Це аж відчувалося мені на смак.

Я трусонула головою.

...будь ласка, не зараз...

Я продихалася, зусиллям повертаючи себе до реально-го світу.

Аня не помітила мого кількасекундного «випадіння», хутко вибралася з машини й побігла в під'їзд.

— На четвертий піднімайтеся!

Я закрила свого «бігуна» й пошкандибала слідом. Треба було дорогою взяти кави, але думати про це вже пізно. Під'їзд пах достоту так, як і має пахнути старезний дім: деревом, пилом, вогкістю, якимись забутими парфумами, котами.

Хекаючи, я рушила за Анькою повз старосвітські двері квартир, оббиті прадавнім дерматином, величними сходами з литими чавунними перилами. Часом під дверима стояли якісь речі: іржаві облуплені санчата, що вочевидь востаннє їздили років сорок тому, коробки з мотлохом чи книжками, вкриті таким шаром пилюки, аж годі було розрізнити назви на обкладинках. Таке собі місце. Хоча вкрай історичне.

На четвертому поверсі на мене чекала квартира номер 8 — і вона була відчинена.